

Erszébetváros és vidéke.

Társadalmi, közművelődési, közigazgatási és közgazdasági hetilap.

Előfizetési árak: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 f, egyes szám 12 f. Hivatalos hirdetések díja: 100 szó után 4 K, minden megkezdett további 100 szó után 1 K 50 f. Nyilttéri közlemények soronként 30 f. Egyéb hirdetések díjai a kiadóhivatalban tudhatók meg.

Megjelenik
minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők.
Kéziratokat nem adunk vissza.
Névtelenül beküldött cikkeket lapunkban nem közölhetünk.

Idegenforgalmi iroda a Székelyföldön.

Irta: László Gyula.

Megbecsülhetetlen szolgálatot tehetne egy ilyen modern intézet.

Az idén elpróbáltuk figyelmet és érdeklődést kelteni természeti szépségeink és fürdőink iránt s ime rövid munkálkodásunk eredményeképpen érezzük, hogy a Székelyföld vonzó ereje nőtt. Talán becsesebbé és értékesebbé is lett.

A társadalom szélesebb rétegeiben kelt fel a vágyódás megismerni és élvezni ezt a dráma földet, melynek szépségei a világ elől jóformán el voltak eddig zárva. Előre sejtjük azt is, hogy a mozgalom még csak ezután ölt nagyobb mérvet s a következő években alakul ki a várakozásnak megfelelően. Amikor hullámai kihatnak az egész országra és megbizonyosodik mindenki, hogy a Székelyföld dícsérete nem mesterséges reklám, nem költött mese, hanem valóság. Sőt többet nyújt, mint a mennyit a távol lakó közönség feltételez. Végtelen változatát a természeti látványosságoknak, pazar bőségét a gyógyvizeknek és páratlan gazdagságot növényzetben és ásványokban. Erősít és gyógyít testet és lelket. Amikor mindez áthatja a közvéleményt s megkapja a lelket a büszkeség,

hogy mind e drága, eddig alig érintett kincs a miénk, — új éra veszi itt kezdetét. E célnak kell előttünk lebegnie: emelni az idegen forgalmat, hogy kiépülhessen itt a kelet Svájcja. Ismételten elmondottam, hogy ez a székelykérdés kulcsa. Mert általa megelevenedik itt az élet, anyag és munka értékesebbé válik, tért és irányt nyer az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság fejlődése. Tegyük egy kis számítás. Ez évben 1000 venedéggel több nyaralt a Székelyföldön, mint eddig. (Lehetek kevesebben, de jövőre többen lesznek.) Egy vendég elkölt átlag 200 koronát. Ez kerek 200 ezer korona, ennyivel a rendesnél több jött a Székelyföldre. Ez a szám megtízszereződhetik, van miből, hiszen csupán Magyarországiak 48 millió koronát fordoznak el külföldön. (A párisi nagy áruház égése alkalmából olvastam, hogy Abbáziában 3000 budapesti vendég van. Csak Abbáziában és csak Budapestről.) Új pénzforrás nyílik tehát az idegen forgalommal.

De nemcsak ebben ígérkezik haszon. A távoli vidékekről jövő vendégek mind intelligens emberek s tudjuk, hogy barátjai a székelyeknek. Köztük akad gazdag, vállalkozó ember is. Föltehetőleg megsegítenek minket célunk elérésében, ki

tanácsesal, ki pénzzel. A mint például itt az élet s alkalmak nyílnak a fejlődés fokozataiban gyümölcsöző befektetésekre, könnyebben akad versenyző is. Nemcsak a fürdő ügynek, de a kiszámíthatatlan kincset érő ipari anyagok megmozdításának is a helyszíni ismeret révén kerülnek hamarabb gazdáik.

Szóval Székelyföldünknek mentől hozzáférhetőbbé tételével érhetünk rövid úton fogható sikereket.

Fel kell becsüljük ám mi is mindazt a mink van. Igaz ugyan, hogy a márványhegyek jó áldott gabonát nem teremnek, a sok fa, szikla és tó útjában áll a föld kenyér-terményéért izzadónak, borvizből is az untságig sok van, de mindez, amiben mi így bővelkedünk, más vidékeknek, sőt egész országoknak hiányzik s ha egyébért nem, a változatosságért is kívánják. Amikor más vidékeken kiegészített a természet, lesült a növényzet és tikkaszt a levegő, itt a mi Székelyföldünkön buján tenyészik fű, fa, virág, hangulatos a táj, üdit a levegő. Ez magában is pótol egyéb gazdasági fogyatkozásokat, de emellett alig értékelhető kincsünk is van a föld ipari és kereskedelmi termékeiben. Ezt kell fölbecsüljük.

Hatalmas nemzetek ezer veszély kö-

TÁRCA.

Elfeledve.

Andris gazda még egyszer körültekintett az udvarán, nyugodt mosoly vonult végig arcán, a megelégedettség sugárzott le róla: hisz' rendben volt mindene, semmire nem vágyott és csendesen, gond nélkül élt feleségével és lányukkal, a szép Rízával. —

Esténként körülülte a család a nagy kályhát, az asszonyok fontak, Andris gazda pedig hatalmas füstfelhőket eresztett öreg pipájából. Ilyenkor mindig egy gondolata volt: Rízáját lehetőleg jól férjhez adni egy jómódu fiúhoz, hogy szaporodjék a birtok, már ki is szemelte Ríza leendő férjét; nem is esínált ő abból titkot, elmondta anyjuknak, de Ríza ilyenkor nagyon szomorú lett, sehogy sem tudta fölfogni, miért kellene neki ép ahhoz férjhez menni, kihez még egy esőpp jóindulatot sem érzett, sőt gyűlölte, — de annál több vonzalmat érzett a szegény, szelid Gyuri iránt, kívül úgy titokban már sok mindent tervezgettek. —

Egy este, midőn ismét Ríza férjhez mene-

teléről volt szó, ő kereken kijelenté, hogy ő csakis Gyurihoz megy férjhez, máshoz nem. — Hiába mondta neki öreg apja, hisz' csak a házad, földed kell neki, ezért akar elvenni, az a sehonai koldus nép, a mit mi véres verejtékünkkel szereztünk, abba duskáljon, azt prédálja el, no, majd ebből nem lesz semmi. Ezután minden rosszat ráfogtak a szegény Gyurira, hogy iszik egész éjszakákat, nappal pedig lustálkodik, mindenkiel összetűz, verekedik, még a szegény öreg anyját sem becsüli — még azzal is gorbabáskodik.

Beszélhettek bármit, hónapok teltek, de Ríza nem tágitott, elhatározása mellett maradt, míg végre szülői is belátták, hogy hiába való minden és kénytelenek voltak beleegyezni házasságukba. —

Az öreg Andris azonban kijelentette, hogy Ríza mehet, ha ép akar — de ő tőle semmit nem kap, sem a szép fehérre meszelt tornácos házikó, sem a kert, a szőlő nem lesz az övé, ő kitagadja leányát mindenből; s még ez sem akadályozta meg, mégis menni akart.

Tehát szép csendben lefolyt az esküvő; pedig nem így álmodá ezt Ríza; díszes násznép, vig lakoma, reggelig tartó dinum-dánum, mind

elmaradt s abból a sok szép szőtt-varrott holmiból, mi Ríza számára készült, sok minden ki lett csomagolva, fölívve a padlásra, azokból ő csak felét kapta és csak annyit kapott szülőitől, mint akármelyik szegényebb parasztleány.

Esküvő után külön költöztek, fiatalok voltak, neki fogtak dolgozni. Míg túl az apai házban nem tudta, mit tesz az — egész napon künt a forró napon lenni, kapálni, nehéz munkát végezni napestig.

Vége erőt vett rajta az elkeseredettség, fájt neki látni azt, odahaza minden van, tele pincze, kamara jólét — míg ő itt fárad, küzd urával és alig elég a mindennapira, addig oda át vig Andránapok, disznótorok voltak, de őket soha nem hívták át; gyöngye lelke nem tudott ezzel kibékülni, addig kérte urát — míg átköltöztek a szomszéd faluba — legalább ne lássa, ne legyen mindig szeme előtt.

Itt éltek szegényesen, de csendesen, az ura bányamunkás volt és szerzett annyit, hogy kis családját, mely most a kis Gyuricával szaporodott, eltarthassa. —

Egyszer írtak át a szomszéd faluba az öregkéhez, béküljenek ki, jöjjenek el, nézzék meg unokájokat, de ok erre csak röviden annyit vála-

zött messze világrészekbe, ősi vad tájakra mennek el tisztán üzleti értekből hódításokat tenni, s ime itt Európa közepén a Székelyföld ugyiszólván még alig érintett s az területet alkot. Ásványvize és márványa több van, mint talán egész Európának, sóban, fában és különböző ércekben is bővelkedik. Ha egyszer elfoglalják az idegenek (elfoglalhatják az ország területének épségben maradása mellett is,) mélyen le fognak sajnálni bennünket, hogy nem bírtunk élni vele. Késő okulás lenne ez. Az ideai szerény kezdetnek nagy a tanulsága. Ime, csak úgy mellékesen foglalkozniok kellett valakiknek e kérdéssel s menten nyomában eredmény jött. Több, mint a mennyit reméltünk. Pedig az a fellelkésedő buzgóság, mit pár hónap alatt a székely társaságok kifejtettek, még csak jövőben fog igazán gyümölcsözni. Befektetés volt a jövő sikereire.

Könnyen ment. Nincs a ki megbánta volna, a mit ez ügynek tett, meg ne lenne elégedve az eredménnyel s nem remélne többet. De bizonyos immár, hogy ezt a mozgalmat rendszeresíteni és állandósítani is kell, nehogy valamiképpen lanyhuljon, vagy elmuljon. Az egyéni önkéntes munka és anyagi áldozat kimerülhet, ám biztosítani kell az akciót ez eshetőség ellen.

Kerüljön 10.000, vagy 20.000 koronába a fejlesztés első éveinek szüksége, gyümölcsöző kiadás lesz ez, mert milliók jöhetnek a nyomába. Rendszeres szakszerű vezetés mellett.

Közeli példa előttünk Brassó.

Ki hitte volna még csak 20 év előtt is, hogy Erdélyrésztünkben első nyaraló helylyé lesz? Pedig ásványvize sincs, gyógyfürdője sincs s mégis 10—20 ezer idegen fordul meg nyaranként benne.

A szász vezetőség bölcs előrelátással, egy szerény idegenforgalmi irodával hozta létre a mai virágzó állapotot. A vámháboru veszteségeinek pótlására levegőjét, sétányait, a pompás kilátást nyújtó Czenk

hegyet és kiránduló helyeit kínálta s ezzel a gazdasági bajokat meglehetősen enyhítette. Szólván ezekben a székely idegenforgalmi iroda létjogosultságáról, nagy elismeréssel említem itt meg, hogy a kezdeményezést a felsőbb körök is nemcsak meglegegedéssel látták, hanem támogatni is siettek.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter anyagi segéllyel támogatta és Sándor János kormánybiztos a székelyakció egyik fontos törekvésének ismervén, a legnagyobb készséggel segítette előre.

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter jövőre a Székelyföldre ránduló társaságoknak 20—35%-os utazási kedvezményt biztosított, megengedvén, hogy a kedvezményes menettérti jegyekkel Maros-Vásárhelyig és Székelyudvarhelytől, vagy Brassótól hazáig, az erdélyi részekben tehát jövet, menet is kétszer szakíthassák meg az utat.

A budapesti menetjegy iroda jövő évi sorsjátéka tiszta jövedelmének 25%-át kötötte le a székely iroda közvetítésével a Székelyföldre ránduló szegény tanulók segélyezésére.

A mozgalom tehát hathatós támogatásban részesül már a kezdetnél is s ez remélnünk engedi, hogy a külön forgalmi iroda rendszeresítésének legközelebb eljön az ideje.

Zarándoklás Rákóczi sírjához Konstantinápolyba.

II. Rákóczi Ferenc és szabadságharcra emlékeztetének ünneplésétől zeng az ország, Kárpátoktól az Adriáig.

Dicsőítjük a magyar szabadság legeszményibb vezérlő fejedelmének a világtörténelemben páratlan nemes jellemét; kiállítást rendeztünk a daltól kuruc korszak erekyéből; szobrot emelünk nemzeti eszményképünknek; törvényekbe óhajtjuk megörökíteni hazánk és nemzetünk

... Megnyílik az ajtó, ... lecsüggesztett fővel lép be az öreg Andris, utána könnyes szemmel anyjuk, karjára veszi a kis Gyuricát, gyöngéden megsímogatja, oda mennek a halottas ágyhoz és zokognak keservesen, mert olyan könnyű azt kimondani: „Elűzlek, kitagadlak, elfeledlek; — hanem mikor ott fekszik halottan, némán, átlátzó fehérén s csukott ajka mintha szólni akarna még egyet, utólsót, olyan fájó, olyan nehéz azt elviselni“.

Most megbocsátanak, mindent odaadnának, ha élné, ha csak egyszer fölpillanthatna, ha látná őket, — de vége — már késő, — szívükben most csak a keserű szemrehányás — mégis igen szigorúak, igen kegyetlenek voltak. —

Most magokhoz veszik a kis Gyuricát, ápolják, dédelgetik s a menyti szeretetet elvontak, megtagadtak édes gyermeküktől, most visszapótolják unokájukon. —

Már Andris sem a régi — alakja megörbült, összeesett, a megbánás, a fájdalom látszik arcáról, anyjuknak nincs nyugta, a hányszor harangkongást hall, ott hagy mindent, megy, siet, bolyong, céltalanul a mezőkön, réteken s mind azt mondja, hogy siet — mert Riza hívja. —

Viktória.

megmentése körül szerzett elévülhetetlen érdemeit.

De érezzük, hogy mindezzel nem róvuk le a hála és kegyelet a jóját Rákóczi emléke iránt. A nemzeti ünneplés teljeségéből hiányzik valami: a legmagasztosabb kegyelet-nyilvánítás — és sóhajtásunk elszáll messze keletre, hol a dicső szabadsághős és vértanu-társai idegen földben perladoznak.

„Megújulnak a nemes magyar nemzet régi sebei“ és felújul a nemzet régi hő kivánsága, hogy a szentelt hamvak haza hozassanak és nemzeti pantheonban őriztessenek. De míg ez beteljesedik: Rákóczi konstantinápolyi sírja legyen a magyar nemzet búcsújáró helye.

A szabadságharc emlékünnepe mindenfelől kegyeletes vágyakozást kelt a honfiszívekben elzarándokolni a szentelt hamvakhoz, hogy ott ihletet és új erőt merítsünk nemzeti eszméinkért folytatott küzdelmeinkre s hogy sírja fölött imát rebegjünk a legdicsőbb szabadsághős nemes lelke dicső eszméinek teljesevéért.

Ezen országszerte érzett óhaj megvalósítása végett f. é. október elején nemzeti zarándoklatot rendezünk Konstantinápolyba, hol a lazaristák galatai templomában, a magasztos lelkű Zrinyi Ilona, II. Rákóczi Ferenc és fia József, valamint gróf Beresényi Miklósné, gróf Csáky Krisztina stb. aluszzák örök álmukat.

Fel akarjuk keresni a közeli Kis-Ázsiában Thököly Imrének a „kuruc király“nak és Guyon Richárdnak az 1848—49-iki szabadságharc hő tábarnokának sírját s elzarándokolni kívánunk Rodostóba, Rákóczi és bujdosó társai utolsó kalváriájához, a nagy Beresényi és a hű Eszterházy Antal, Sibrik Miklós stb. sírjaihoz.

Megnézzük Konstantinápolynak a keleti tündérmesékre emlékeztető csodás műemlékeit s köszönetet mondunk a török szultánnak és Törökországnak nemzeti hőseink iránt tanúsított nagylelkűségükért.

A kik ebben a Rákóczi dicső szellemének szentelendő nemzeti zarándoklatban részt óhajtának venni: jelentkezzenek az előkészítő bizottság irodájában (Budapest, Kishid-utca 4.), a honnan részletes tervrajzot kaphatnak.

A Rákóczi-zarándoklat előkészítő bizottsága:

Dr. Thaly Kálmán, tb. elnök.	Vámbery Ármán, elnök.
Dessewffy Arisztid, a képviselőház titkára.	Br. Nyáry Jenő, a főrendiház háztagya.
Dr. Szádeczky Lajos, egyetemi tanár.	Wosinsky Mór, apátplébános.

Színház.

Mikor Berki Ferenc színigazgató társulatával augusztus 27.-én ide érkezett, csak két hetet szándékozott városunkban tölteni. A két hétből azonban — a derék színészek és műpártoló közönségünk dícséretére — négy hét lett, ami Erzsébetvárosban a legkritikább esetek közé tartozik, Berki igazgatónak pedig ösztönzésül szolgálhat, hogy jövőre még jobban szervezett társulattal keresse föl városunkat.

Mert mi türes-tagadás, a fiatal társulat még nagyon is rászorult néhány kiválóbb erőre! Ezzel korántsem akarjuk a társulat tehetségesebb tagjainak érdemeit kisebbíteni, sőt készséggel elismerjük, hogy vannak olyanok is, de nem elegendő számban, s van a társulatnak viszont néhány olyan tagja is, akikben sem tehetséget, sem szorgalmat egyáltalában nem tapasztaltunk.

E bajt, úgy látszik, maga az igazgató is érezte s ezen úgy akart segíteni, hogy néhány előadásra Fehér Erzsébet személyében vendég-művészt szerzőltetett. Így nyílt alkalmunk e hó 19-án „Niobe”-ban, 20-án pedig „A cigány”-ban gyönyörködhetni, mely műveket Fehér Erzsébet nélkül nem is lehetett volna előadni. A vendég-művész mindkét darabban remekelt. Sajnos, hogy a közönség érdeklődése akkor már annyira hanyatlott, hogy az első sorok meglehetősen üresek voltak.

A vendég-művész s a társulat kiválóbb tagjai, különösen Pálfi és Berki alaposan megállították helyüket s így bőven jutott részük az elismerésből és tapsból.

Öszintén sajnáltuk, hogy egy közbejött incidens miatt — mely értesülésünk szerint az országos színész-egyesület elé fog kerülni — Fehér Erzsébet vendégszereplése a második előadás után hirtelen véget ért.

Hétfőn, f. hó 21-én „Az aranyember” került színre. Az előadás vonatott volt s majdnem éjfélig tartott. A hölgyek közül kitért: Jászai Olga, Aranyossy Bella s a fiatal, de törekvő Szigethy Ibolyka; a férfiak közül: Berki, Pálfi és Tukoray.

Keddön Pálfi János jutalomjátékául „A bolondok háza” című bohózatot választotta. Pálfi már az első napokban a közönség kedvence lett a így természetesen telt ház előtt folyt le jutalomjátéka, melyben annyira kitett magáért, hogy az utolsó jelenetekben már némi fáradtságot lehetett rajta észrevenni. A darab sikerében a jutalmazandón kívül oroszlánrésze volt Aranyossy Bellának, Sárközynek és Tukoraynak. Táján és Bendé szerepüket, mint rendesen, most sem tudták.

Szerdán „Az igmándi kispap”-ra került a sor, mint előre lehetett tudni, üres ház előtt. E darabot, úgy látszik, kényszerűségből tüzte ki az igazgató, különben eljárása tapintatlanságra mutatna, amit egyáltalában nem akarunk róla föltételezni. Derék színészeink ebben is jobb ügyhöz méltó buzgósággal játszták meg szerepeiket.

Végre esütörtökön búcsúelőadásul „Bob herceg” ment, zsúfolásig telt ház előtt. Jól játszott: Aranyossy Bella, Pálfi, Tukoray, Somogyi és Sárközy. E darab azonban nem ilyen társulatnak való, amelynek sem énekesnői, sem énekesei nincsenek. Mert ha szigorúan akarunk bírálni, ki kell mondanunk, hogy Sárközyt kivéve egyetlen szerep sem volt jó kézben.

Ezért említettük e sorok elején, hogy Berki társulata néhány kiválóbb erővel kiegészítendő.

Es most abban a reményben mondunk búcsút a derék színtársulatnak, hogy jövőre megerősödve és kiegészítve újból föl fogja keresni városunkat. Hogy pedig ezt miképpen lehetne legjobban nyélbe ütni, azzal más alkalommal bővebben szándékozunk foglalkozni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozás. Özv. Avedik Simonné szül. Verzár Mária folyó hó 23-án 89 éves korában rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Az elhunytban Avedik Simon marosvásárhelyi kir. táblabíró édes anyját gyászolja. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Képképzés Nagyszebenben. Smigelschi Oktáv, főgimnáziumunk rajztanára, a balázsfalvi gör.-kath. templom számára fe-tett képeit jövő hó elején Nagyszebenben fogja kiállítani.

Figyelmeztetés. Majdnem minden nap halljuk, hogy a tűzvész itt, meg amott óriási kárt okozott s e gyakori tüzesetek többnyire gondatlanságból származnak. Városunkban is sok gazdaszónynak az a rossz szokása van, hogy a „hurrot” és szilvaizet a szabadban főzeti, nem gondolja meg, hogy ebből mekkora veszedelem származhatik. A szabadban való tüzelést a tűzrendészeti szabályok szigorúan tiltják, ezért figyelmeztetünk mindenkit, hogy kerülje azt annál is inkább, mert szigorú büntetést von maga után.

Alsófehér vármegye hivatalos lapja Cimer Ákos vm. aljegyző szerkesztésében f. év október hó elsején indult meg s minden héten esütörtökön fog megjelenni.

Hivatalos órák új beosztása a vármegyénél. A vármegye központi hivatalaiban a hivatalos órák ez évi június 1-től kezdve reggeli 7 órától délutáni 1 óráig tartattak. Most azonban Csató Gábor, alispán az őszi időszak közeldésére való tekintettel akként osztotta be, hogy azok a napnak mindkét szakában, vagyis délelőtt és délután is tartassanak. Ezen beosztáshoz képest tehát a jogkereső közönség dolgait úgy délelőtt, mint délután egyaránt elintézheti a vármegyénél. A hivatalos órák végleges beosztása azonban — értesülésünk szerint — a folyó évi október havában megtartandó őszi rendes közgyűlésen fog meghatározatni.

Hangverseny és táncmulatság. Dr. Darányi Ignác, földművelésügyi miniszter fővédnöksége, Sebess Dénes országgy. képvis. elnöksége, 60 védnök és 150 rendező közreműködésével szeptember hó 27-én esti 8 órakor a „Transilvania” nagytermében táncal egybekötött hangverseny lesz Marosvásárhelyen. Az estély tiszta jövedelme a marosvásárhelyi „Székely-társaság” javára fordítatik. A részletes műsort később fogja kiadni a rendező bizottság.

Gyümölcskiállítás Désen. Október harmadikán nyílik meg Désen a nagyszabásúnak tervezett gyümölcskiállítás. A kiállítás elnöke gróf Kornis Viktor, helyettes elnöke Voith Gergely, előadója Szemerny Károly. A kiállításra, mely az állami főgimnázium tornatermében lesz, már eddig is számos bejelentés történt. Darányi földművelésügyi miniszter a kiállítást megfelelő állami segélyben részesítette. Úgy a ministerium, mint az erdélyi kormánybizottság képviselteti magát a kiállításon, mely az erdélyi országrész gyümölcstermelésének mai állását fogja föltárni. A kiállítás iránt széles körben nagy érdeklődés mutatkozik.

Alakuló közgyűlés. Miután a m. kir. belügyminiszter a „Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületé”-nek alapszabályait jóváhagyta, Beniczky alispán, ideiglenes elnök, alakuló közgyűlésre hívja össze az érdekelteket. A közgyűlés Budapesten a vármegyei ház üléstermében 1903. október hó 4-én d. e. 9 órakor fog megtartatni.

Egy új háziipari cikk. A marosvásárhelyi „Székely-Társaság” s az Ipari Hitelszövetkezet támogatásával Czécs Balázsné szül. Péchy Izabella úrnő Maros-Vásárhelyt egy háztartási és háziipari szakiskolát nyitott. Ez intézet közelebből a házában oly kevésbé üzött nyakkendő-készítésből 1 hónapi tanfolyamot tartott, melyen 50 szegény, árva, legnagyobb részt teljesen saját munkerejére utalt leány vett részt s megfelelő kézügyességgel bírván, 39-en lettek ezen szakból keresetképesekké. A már képzett és folyton újonnan kitanított növendékek a szebbnél-szebb nyakkendőket állandóan készítik, úgy, hogy most már lépések tételtek az iránt, miszerint e gyártmányok a kereskedésekbe bevezetessenek. Midőn ezen törekvő és a továbbfejlesztésre oly jó alappal bíró intézet által készített háziipari cikkeket a nagy közönség és különösen kereskedőink figyelmébe és támogatásába legjobb indulattal ajánljuk, egyben arra is kérjük: hassanak oda, hogy egyelőre

bár a nyakkendők és igen szép bogozási munkák minél szélesebb körben fogyasztásra kerüljenek. Kereskedők megrendelésére az intézet igazgatónője készséggel küld azokból minta-csoportozatot. Nevezett társaság végül arra kér mindenkit, hogy ha lányok részére valami egyszerű, a fent leírt-hoz hasonló, kevés anyagi befektetést igénylő s könnyen megkészíthető újabb háziipar cikk előállításáról volna tudomása, azt — a részletes leírással együtt, — vagy a társasággal, vagy közvetlenül az intézettel közölni sziveskedjék.

A kivándorlás. A belügyminiszter széles körben leendő közhírtétellel végett az összes törvényhatóságokkal a következőket közölte:

Az északamerikai egyesült államokban a bevándorlás szabályozásáról új törvény lépett életbe. Eszerint minden kivándorló partraszálláskor két dollár fejadót fizet, hülyéknek, elmebetegnek, szegényeknek, koldusoknak, ragályos betegeknek, többnejűnek, bűnösöknek, olyanoknak, akik büntetve voltak, anarkistáknak, — partraszállását nem engedik meg. Egytől 5000 dollárig büntetik, akik a bevándorlásra esábitanak, munkát ígérnek, kilátásba helyeznek. A belügyminiszter rendeletében szívére köti a hatóságoknak, hogy az amerikai új törvényt ismertessék meg a néppel, nehogy még több család kótyavetyélje el mindenét, olyan, akiről evidens, hogy a szigorú bevándorlási bizottság nem engedi partraszállani, hanem visszaküldi. Különböen itt közöljük, hogy értesülésünk szerint az utóbbi napokban is több száz osztrák-magyar kivándorlót küldtek haza. Főleg a létminimumot sem tudták megkeresni, dacára, hogy olyan levelek voltak birtokukban, melyekben munkával, keresettel biztatták őket.

Statisztika a nevezetesebb vallások kövö-tőiről. A legújabb statisztikai adatok szerint a föld összes lakóinak száma 1537 millió. Ezen 1537 millió közül a XX. század elején 549,017,000, vagyis 35-71 százalék keresztény, 202,048,240, vagyis 13-14 százalék mohamedán és 11,037,000, vagyis 0-71 százalék zsidó, összesen 762,102,000, vagyis 49-6 százalék egy Istent imádó volt. Az emberiség fele tehát egy Istent hisz. A kereszténységnek majdnem fele (48-2 százalék) katolikus. 264,506,000 hívővel a katolicizmus a legelterjedtebb vallás. A protestánsok száma 166,627,000, vagyis az összes keresztények 30-35 százaléka. A többi 117,884,000 keresztény áll görög keletiekből, raszkolnikok- s janzenistákból. Összevéve ez a csoport a keresztény népességnek 21-4 százalékát képezi. Feltűnő a mohamedánok magas száma: 202,048,240, vagyis az egész emberiség 31-1 százaléka. A többi istent imádók közt Confucius követőinek száma a legnagyobb: 235,000,000; utána következik a brahmanizmus, vagy hinduizmus 210 millió hívővel, míg azelőtt nagyon elterjedtnek hitt buddhizmus csak 120 millióval szerepel. A többi pogány vallás között van 32 millió taoista s 17 millió schintoista, hinduizmussal rokon „régikultúrák” megközelítőleg 12 millió követőt számlálnak. A többi pogány fetisimádó s a vallásos fogalmak legalacsonyabb fokán áll. Végül a kulturálatlanok nagy számában vannak szabadgondolkodók, kik nem tartoznak egy valláshoz sem s teljesen felekezetenélküliek.

A gyulafehérvári katolikus egyetem. Az erdélyi katolikus egyetemet most már neusokára nyélbe ütük. Az előkészítő bizottságokat már megalakították, melyek dicséretes serénységgel és buzgalommal láttak hozzá a munkához. Pénzügyi tekintetben már teljesen biztosítva vannak, mert az egyházmegyéből beérkezett jelentések szerint körülbelül két millió korona áll rendelkezésére az új katolikus egyetemnek. A Gyulafehérvárott létesítendő egyetemet fokozatosan fogják felállítani. Egyelőre két fakultást terveznek, a teológiai s a filozófiai, ha azonban a pénz elegendő lesz, a jogi fakultást is hamarosan felállítják.

Bem apó emlékének ünneplése. A küküllő-vármegyei róm. kath. papság elhatározta, hogy Bem József tábornoknak, a rettenthetetlen nemzeti hősnak emlékére ünnepet szentel. Ugyanis 1849-ben, midőn Bem apó Kis-Küküllő megyében táborozott és Vámos-Gálfalva határán a zsoldos osztrák-haddal csatát vívott, a harc utáni éjszaka az abosfalvi római katolikus plébánia-épületben meghalt s másnap innen indult a honmentő nagy munka továbbfolytatására. E történelmi nevezetességű eseményt akarja a küküllői róm. kath. esperesi kerület papsága megörökíteni. Mint értesülünk, a papság őszi rendes koronagyűlésével kapcsolatban, midőn egyszeresmind a róm. kath. tanító-egyesület is gyűlést tart, az abosfalvi róm. kath. plébánia-épületben az elmondott eseményt egy díszes emléktáblával fogják megörökíteni, melynek leleplezésekor hazafias jellegű ünnepet rendez a kath. papság a kath. tanítóság bevonásával és közreműködésével. Az ünnepély e hó végére vagy a jövő hó első napjaira van tervezve.

CSARNOK.

A királyi család megkereszteltetése. Sz. Gergely és Dertád üdvös intézkedései.

A caesareai érsek levele mélyen meghatotta a királyt. Mihelyt értesült Dertád, hogy sz. Gergely környezeté már felvette a keresztiséget, bizonyos ellenállhatlan vágy tört fel szívéből, hogy mielőbb eljuthasson a lelki megtisztulás forrásához. E vágy teljesedése végett sz. Gergely felhívta az uralkodót és a hadserget, hogy 30 napon át vele szent gyakorlatokat tartsanak és kitartó bünbánat által készüljenek a keresztiség szentségének méltó felvételére. Sz. Gergely maga járt el példájával, éjjel nappal könyörögve a nép számára kegyelemért; naponta több órát töltött a nép között, hogy a hit és erkölcs szabályait minél alaposabban lelkükbe véshesse.

Így foglalta el a hozzá annyi odaadással ragaszkodó népet. Midőn a bünbánat ideje lejárt elvezette a királyt, királynét, Kozrovitucht hercegnőt s az udvari előkelőséget Eufrát partjához és megkeresztelte őket. Agathangelos szerint. „Az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében”. A mint a folyamba leszállottak, hirtelen a víz megre megállott, és a folyam felett megjelent egy sugárzó fényoszlop s annak csúcsáról a napfény elhomályosító kereszt áldó sugarait hinté le a keresztelendőkre, hogy membe ható imájok fogatos legyen. Midőn a püspök szent olajat öntött a keresztelendő fejére, (mely alapon maig is egyszerre szolgáltatják ki a keresztiség és bérmlás szentségét) a kereszteltek az körülfolyta és Istent dicénekekkel magasztalták. A rendkívüli fény és a kereszt addig tündöklött a kereszteltek fölött, míg a folyamból kiszállva hazatértek. A király keresztelő sz. János tiszteletére, János nevet vett fel. A kik a királyi sergessel együtt e napon megkeresztelkedtek, azok száma a 150000-et meghaladja. A szemtanu Agathangelos írja, hogy öröm volt látni a lélekben vigadozó nagy tömeget, kik fehér ruhába öltözve, égő fáklyákkal kezökben, hangszerek kíséretében és sz. énekek közt, az angyalokhoz hasonlólag, Jézus kellemes illatát áradozva, vonultak az Ur hajlékába. Gergely a szent mise alatt, új hiteit első aldozásban részeltette. Ezen rendkívüli esemény hatása még többeket esdített a keresztvizhez. 7 nap alatt mintegy 4 millió vette fel a keresztiség szentségét. Ezen emlék megörökítése végett sz. Gergely elrendelte, hogy ezen város lakói a „szállásadó Jupiter ünnepe helyett, melyet a gyümölcs zsongéja és új termés iránti hálából szoktak megünnepelni, ezentúl az oda helyezett szentek ünnepét üljék meg.

Ezután Nagy- és Kis-Örményország különböző vidékeit egész a hunok Mázák- és az alánok Pádakarán nevű városáig bejárta és Válásapát főtemplomát felszentelvén, ennek az ő égi látomása alapján Ecsmiádzin, vagy az Elsősülött leszállása nevet adott. Az egyházak fenntartása végett a városokban 7 hold, — a falvakban 4 hold jötermesű szántó földet ajándékozott. Fáradhatlan munkálkodását hirdeti az alatta épült 4000 iskola; 200 zárda és templom és 12 püspökség. Hogy pedig a fő és alpapság anyagi gondok terhétől ment legyen és a hívők lelki jólétének szentelhesék életüket: Dertád elrendelte, hogy birodalmában az egyházfők, valamint a lelkészek is a szükséges jövedelmekkel bőven elláttassanak. Maradt azonban még egy nagy gondja sz. Gergelynek: az ifjuság megmentése a keresztény szellemű nevelés oktatás által. Es ebben oly hatalmas és bőkezű pártfogóra talált Dertád király személyében, hogy a ker. művelő és alapját monthatjuk Világosító sz. Gergely tévé le.

Örményországban a király készséggel követte sz. Gergely utasítását; rendeletet adott ki, hogy királyi költségen ügyes tanítók vezetése alatt álló iskolákat szervezzenek, az ifjak két osztályba legyenek beosztva, egyik rész asszír, — a másik görög nyelven nyerjen oktatást, mert ezen korban Indsidján szerint régi pajzsokra vésett néhány örmény mássalhangzón kívül, sz. Meszrob idejéig 406 Kr. u. nem létezett örmény betű. Az örmény szöveg idegen betűkkel volt megörökítve. Az ifjak legtöbbször bálvány papok fiai valának. kiknek elvadult erkölcsi megnevelésük és a keresztény tudományban oly szép haladást tettek, hogy később az evangélium apostolává, a legnépesebb városok püspökeivé lettek. Ezen felső iskolákon kívül, több elemi iskola is keletkezett, sőt a nagyobb városokban a főbb utcáknak is voltak nevelő intézeteik. Így terjeszté Világosító sz. Gergely az evangélium világosságát a legészlebb határokig; azért apostoli munkásságának gyümölcseiben: a szomszéd pogány fejedelmek, perzsák, asszírok, médek is részesültek.

Sz. Gergely a népnek nemesak nyilvános és lelki szükségeiben készséggel jött segítségére, hanem magán ügyeiben is, mint övének atya; Agathangelos szerint a vaknak ő volt szeme, a bénának mankója, a betegnek orvosa, a zsarnokok által bilincsbe vert foglyok megszabadítója, a kisléleknek vigasztalója, az elhagyottak mentővára. A szerzetes rendi életmódot megkedvelteté, lakatlan helyek, mezők, erdők sötétjébe vonultak el a buzgó hívők, hogy Istennek, mint remetek szolgálhassanak.

Semmi fáradság, még életének veszélyeztetése sem riasztá vissza, csak a lelki életet egy lépéssel előre vihesse. Így lett ő mindenki számára látható, hogy mindenkit Istennek megnyerhessen.

Felelős szerkesztő **Dr. Gillyén Kálmán.**

Kiadó laptulajdonos **Első Erzsébetvárosi Nyomda.**

HIRDETÉSEK.

A család legjobb szórakoztatója egy **MASCAGNI FONOGRAF.**

Beszél minden nyelven. Játssza az összes hangjegyeket. Tréfás előadásokat tart.

Részletfizetés mellett kapható

SCHOLTES A.

könyvkereskedésében Erzsébetvárosban.

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a helyi piacon, a főtéren, **Stenner V. E.** cég alatt egy

üveg-, porcellán- és lampaárú-kereskedést nyitottam.

Midőn dúsan felszerelt raktáromat ajáulom, tisztelettel értesítem, hogy

üvegezési és képberámázási munkákat is pontosan és olcsón eszközök.

Előre is a legszolidabb kiszolgálást mérsékelt árak mellett ígérve, kérem szíveskedjék becses látogatásával és bizalmával szerencsételni.

Maradok kiváló tisztelettel:

STENNER V. E.

95

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtassanak, mivel a **kellemetlen szag** és a lassú, ragadós száradás, mely az olaj festékek és az olajlakkok sajátja, **elkerültetik.** Emellett a használat olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A padló nedves tárgyval feltörölhető, a nélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapadló-fénymázt,

sárgásbarnát és mahagóni barnát, mely akár csak az olajfesték fedi be a padlót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új padlóra. **Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolást** stb; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)

új padlóra és parkettre, mely csupán fényt ad. Különösen parkettre s olaj festékekkel már bemázolt egészen új padlóra való.

Csak fényt ad ennél fogva nem fedi el a füsttrát. Postacsomag, körülbelül 35 négyzet méter, két közép magasságú szobára való 5 írt. 90 kr. vagy 9 és fél márká.

Az érdeklődők megrendelések minden városban, a hól rakatárak szobák, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék vigyázni a cégre s e gyári jegyre, mivel ezt a már 1850-ik év óta létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb s gyakran a csalnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba. 66 14—15

Erzsébetváros: **Krémer F.**

Hirdetéseket jutányos árban elfogad az **Erzsébetváros** és vidéke kiadóhivatala.